

พนักงานราชการ

และ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย

พนักงานราชการ พ.ศ. 2547

นางทวิลาภ จันทนะเสวี

ที่ปรึกษาระบบราชการ สำนักงาน ก.พ.

การประชุมชี้แจงส่วนราชการ เรื่อง ระบบพนักงานราชการสู่ทางปฏิบัติ
วันที่ 29 มกราคม 2547 ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สกพ.

พนักงานราชการ ?

คือ บุคคลซึ่งได้รับการจ้างตาม
สัญญาจ้าง โดยได้รับค่าตอบแทน
จากงบประมาณของส่วนราชการ
เพื่อเป็นพนักงานของรัฐใน
การปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการนั้น

ภาพลักษณ์ของ “พนักงานราชการ”

- มีเกียรติและศักดิ์ศรีในฐานะบุคลากรภาครัฐ
- ปฏิบัติงานโดยยึดหลักซื่อสัตย์สุจริต และผลงาน
- ทำงานในภาคราชการ ควบคุมข้าราชการ
- ทำงานหลากหลาย ตั้งแต่ระดับ ที่ปรึกษา
ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จนถึงระดับปฏิบัติ
หน้าที่สนับสนุนภารกิจของข้าราชการ
- เป็นกำลังคนตามการบริหารจัดการยุคใหม่

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยพนักงานราชการ**

พ.ศ. ๒๕๔๗

แนวคิด ระเบียบสำหรับกษัตริย์

- เป็นเครื่องมือในการบริหารงานพนักงานราชการ
- สอดคล้องกับแนวทางการบริหารภาครัฐแนวใหม่
 - ยืดหยุ่น แก้ไขได้ง่าย
 - กระจายอำนาจการบริหารจัดการ
 - ความคล่องตัว
 - มีเป้าหมายที่ชัดเจน
- สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สาระสำคัญของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

ข้อ 3

ส่วนราชการ

ขรก. พลเรือน, ทหาร, ครู ยกเว้น
ส่วนท้องถิ่น

หัวหน้าส่วน
ราชการ

รวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็น
ผู้ว่าจ้างพนักงานราชการ

“สัญญาจ้าง” เป็น สัญญาทางปกครอง

หมวด 1

พนักงานราชการ

หมวด 1 “พนักงานราชการ”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

6

- จำแนกพนักงานราชการออกเป็น 2 ประเภท
- (1) พนักงานราชการประเภททั่วไป
- (2) พนักงานราชการประเภทพิเศษ

7

- แบ่งพนักงานราชการออกเป็น 6 กลุ่มงาน
- (1) กลุ่มงานบริการ
- (2) กลุ่มงานเทคนิค
- (3) กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- (4) กลุ่มงานวิชาชีพเฉพาะ
- (5) กลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ
- (6) กลุ่มงานเชี่ยวชาญพิเศษ

หมวด 1 “พนักงานราชการ”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

7 (ต่อ)

- การกำหนด **ลักษณะงาน** และ **คุณสมบัติเฉพาะ** เป็นไปตาม ประกาศ ของ “**คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ**”
- **ส่วนราชการกำหนดชื่อตำแหน่งเอง** ตามความเหมาะสมของงาน

หมวด 1 “พนักงานราชการ” (ต่อ)...

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

8

- คุณสมบัติทั่วไป ของพนักงานราชการ ซึ่งส่วนราชการสามารถกำหนดเพิ่มเติมได้
- เรื่องสัญญา ชาติ ไม่ใช้บังคับกับพนักงานราชการชาวต่างประเทศ ซึ่งบางส่วนราชการอาจมีความจำเป็นต้องจ้างชาวต่างชาติ

9

- **ส่วนราชการจัดทำ กรอบอัตรากำลังพนักงานราชการ 4 ปี** และเสนอ กกค.ฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบ

หมวด 1 “พนักงานราชการ” (ต่อ)...

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

9 (ต่อ)

- สำนักงบประมาณ สนับสนุนงบประมาณ
- ส่วนราชการ **ปรับกรอบได้ โดยได้รับ
ความเห็นชอบจาก กกค. ฯ**

10

- การสรรหาและเลือกสรร ตาม **ประกาศ กกค. ฯ**

11

- สัญญาจ้าง ไม่เกินคราวละ 4 ปี หรือ ตาม
โครงการ และต่อสัญญาได้ตามความเหมาะสม
- **แบบสัญญา เป็นไปตามที่ กกค. ฯ กำหนด**

หมวด 1 “พนักงานราชการ” (ต่อ)...

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

12

- ส่วนราชการกำหนดเครื่องแบบ เครื่องแต่งกาย
- คกก.ฯ กำหนด เครื่องแบบพิธีการ

13

- ส่วนราชการกำหนด วันเวลาทำงาน และ
วิธีการทำงานในกรณีไม่ต้องอยู่ปฏิบัติงาน
ประจำส่วนราชการ

หมวด 2

คำตอบแทนและสิทธิประโยชน์

หมวด 2 “คำตอบแทนและสิทธิประโยชน์”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

14

- คำตอบแทน เป็นไปตาม ประกาศ คกก.ฯ

15

- สิทธิประโยชน์
 - แตกต่างไปแต่ละกลุ่มลักษณะงาน
 - ส่วนราชการประสานกับเจ้าของระเบียบฯ
 - คกก.ฯ เสนอ กรม. ในกรณีให้เห็นสมควร

16

- คกก.ฯ ทบทวนคำตอบแทน และสิทธิประโยชน์

หมวด 2 “คำตอบแทนและสิทธิประโยชน์” (ต่อ)...

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

17

- พนักงานราชการ ใช้ **กฎหมายว่าด้วย
การประกันสังคม**

18

- การกำหนดคำตอบแทน ออกจากงานโดยไม่มี
ความผิด

หมวด 3

การประเมินผลการปฏิบัติงาน

หมวด 3 “การประเมินผลการปฏิบัติงาน”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

19

- การประเมินผลในระหว่างสัญญาจ้าง
 - (1) **พนักงานราชการทั่วไป**
 - ประเมินผลประจำปี (ปีละ 2 ครั้ง) เพื่อเลื่อนขั้นค่าตอบแทน หรือ เลิกจ้าง
 - เพื่อต่อสัญญา
 - (2) **พนักงานราชการพิเศษ**
 - ประเมินผลสำเร็จของงานตามช่วงเวลา
- มี ประกาศ ดกก.ฯ เป็นแนวทาง
- ส่วนราชการ กำหนด **หลักเกณฑ์/วิธีการ**

หมวด 3 “การประเมินผลการปฏิบัติงาน”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

20

- กรณี **ไม่ผ่านการประเมิน** คือ **สัญญาสิ้นสุด** และแจ้งผลการประเมินภายใน 7 วัน

21

- ส่วนราชการ **รายงานผล** การดำเนินงาน **ภายในเดือนธันวาคม** ของทุกปี

หมวด 4

วินัยและการรักษาวินัย

หมวด 4 “วินัยและการรักษาวินัย”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

22

- พนักงานราชการมีหน้าที่
 - ปฏิบัติตามที่ระเบียบนี้กำหนด
 - ปฏิบัติตามที่ส่วนราชการกำหนด
 - ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง
 - ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา

23

- พนักงานราชการ ต้องรักษาวินัย หากฝ่าฝืนข้อห้าม หรือไม่ปฏิบัติตาม ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย ต้องได้รับโทษทางวินัย

หมวด 4 “วินัยและการรักษาวินัย”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

24

- ความผิดทางวินัยร้ายแรง
 - **ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ**
 - ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือปฏิบัติหน้าที่โดยความประมาทเลินเล่อ หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา จนทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
 - **ไม่ทำงานเป็นเวลาติดต่อกัน 7 วัน (กรณีส่วนราชการกำหนดวันเวลาการทำงาน)**

หมวด 4 “วินัยและการรักษาวินัย”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

24
(ต่อ)

- ความผิดทางวินัยร้ายแรง (ต่อ)
 - ไม่ทำงาน จนทำให้งานไม่เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด และทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง (กรณีกำหนดการทำงานตามเป้าหมาย)
 - ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือมีความผิดอาญา โดยมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ได้รับโทษ
 - กระทำใด ๆ ที่ส่วนราชการกำหนดว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

หมวด 4 “วินัยและการรักษาวินัย”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

25

- กระบวนการดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง
 - ตั้ง คกก.สอบสวน
 - ให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาโอกาสชี้แจง
- โดยส่วนราชการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวน

26

- กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง หัวหน้าส่วนราชการสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริง และสั่งลงโทษตามความเหมาะสม

27

- คกก.ฯ อาจกำหนดแนวทางการดำเนินการทางวินัย

หมวด 5

การสิ้นสุดสัญญาจ้าง

สัญญาจ้างมี 2 แบบ

1. แบบพนักงานราชการทั่วไป
2. แบบพนักงานราชการพิเศษ

การจ้างพนักงานราชการ

- ✠ ทำเป็นสัญญา
- ✠ ระยะเวลาไม่เกินคราวละ 4 ปี
หรือตามโครงการ
- ✠ ต่อสัญญาจ้างได้

คู่สัญญา

✠ หัวหน้าส่วนราชการ/ผู้ได้รับมอบหมาย

และ

✠ ผู้ได้รับการสรรหา เลือกสรร

การสิ้นสุดสัญญาจ้าง (ข้อ 28)

1. ครบกำหนด (ข้อ 11)
2. ขาดคุณสมบัติ/มีลักษณะต้องห้าม (ข้อ 8)
 - ตามระเบียบฯ นี้ หรือ
 - ตามที่ส่วนราชการกำหนด
3. ตาย
4. ไม่ผ่านการประเมินฯ ตามข้อ 19
5. ถูกให้ออกเพราะกระทำผิดวินัยร้ายแรง (ข้อ 24)
6. เหตุอื่นตามที่กำหนดไว้
 - ในระเบียบฯ นี้ : ลาออก, บอกลีก
 - ข้อกำหนดของส่วนราชการ
 - สัญญาจ้าง

การลาออกของพนักงานราชการ (ข้อ 29)

- ✠ ประสงค์จะลาออก
- ✠ ยื่นหนังสือต่อหัวหน้าส่วนราชการ
- ✠ หลักเกณฑ์เป็นไปตามที่ส่วนราชการกำหนด

การบอกเลิกสัญญาจ้าง (ข้อ 30)

- ✠ ส่วนราชการบอกเลิก
- ✠ ก่อนครบกำหนดระยะเวลา
- ✠ ไม่ต้องบอกล่วงหน้า
- ✠ ไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทน เว้นแต่จะกำหนด
ให้กรณีไม่มีความผิด

การทำงานนอกสัญญาจ้าง (ข้อ 31)

- ✠ ส่วนราชการสั่งให้ทำงานนอกเหนือสัญญา/เงื่อนไข
- ✠ พนักงานราชการไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญา
 - ต้องปฏิบัติตาม
 - ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าตอบแทน
- ✠ ส่วนราชการอาจกำหนดให้ได้รับ
 - ค่าล่วงเวลา หรือ
 - ค่าตอบแทนอื่น

การเรียกร้องค่าเสียหาย (ข้อ 32)

✠ กรณีพ้นจากราชการ

- ระหว่างเป็นพนักงานราชการ
- ก่อให้เกิดความเสียหาย
- ต้องรับผิดชอบชดใช้ เว้นแต่เกิดจากเหตุสุดวิสัย

✠ กรณียังอยู่ในราชการ

- เป็นไปตามเรื่องความรับผิดชอบทางละเมิด

การชำระค่าเสียหาย

- ✠ ส่วนราชการหักชำระได้
- ✠ หักจากค่าตอบแทน หรือเงินอื่นที่จะได้รับจากส่วนราชการ
- ✠ โดยไม่ต้องฟ้อง

สิทธิ์ของนวัตกรรมใหม่

กรรมสิทธิ์ของนวัตกรรม (ข้อสัญญา)

- ✕ ระหว่างสัญญาจ้าง
- ✕ เกิดผลงานนวัตกรรมใหม่
- ✕ ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของส่วนราชการ

หมวด 6

คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ

หมวด 6 “คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

34

- คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ (คพร.)
- องค์ประกอบ คกก.ฯ

35

- วาระกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคราวละ 2 ปี

36

- การพ้นวาระของกระทรวงผู้ทรงคุณวุฒิ

37

- อำนาจหน้าที่ของ คกก.ฯ
 - กำหนดแนวทางปฏิบัติและเสนอแนะส่วนราชการ เกี่ยวกับการบริหารพนักงานราชการ
 - กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การสรรหาและเลือกสรร

หมวด 6 “คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

37
(ต่อ)

- อำนาจหน้าที่ของ กก.ฯ (ต่อ)
 - กำหนดกลุ่มงาน ลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของกลุ่มงาน
 - กำหนดมาตรฐานการประเมินผล
 - กำหนดอัตราค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์
 - พิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการ

ฯลฯ

หมวด 6 “คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ”

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

38

- สำนักงาน ก.พ. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ คกก.ฯ มอบหมาย

39

- **กรณีที่กำหนดให้** ส่วนราชการกำหนดหลักเกณฑ์ หรือปฏิบัติ **คกก.ฯ กำหนด ให้ดำเนินการโดย**
 - อ.ก.พ. กรม
 - องค์การบริหารงานบุคคลอื่นของส่วนราชการ
 - หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการ

บทเฉพาะกาล

บทเฉพาะกาล

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

40

- ให้ คกก.บริหารงานลูกจ้างตามคำสั่ง คปร. เป็น คกก. ตามระเบียบนี้ จนกว่า คกก.ฯ ตามระเบียบนี้จะเข้ารับหน้าที่

41

- ในกรณีจัดทำกรอบอัตรากำลังไม่แล้วเสร็จ แต่หากส่วนราชการมีความจำเป็นต้องจ้างพนักงานราชการในกลุ่มงานเชี่ยวชาญพิเศษ โดยที่มีงบประมาณและโครงการแล้ว ให้เสนอ คกก.ฯ เพื่อพิจารณา

บทเฉพาะกาล

ข้อที่...

สาระสำคัญ...

42

- กรณีอัตราลูกจ้างประจำว่างลง และ ดปร. กำหนดให้จ้างเป็นลูกจ้างชั่วคราว นั้น **ส่วนราชการจะจ้างเป็นพนักงานราชการได้ ตั้งแต่ ปีงบประมาณ 2548 หรือ ตาม คกก. กำหนด**

43

- กรณีลูกจ้างประจำว่างลงระหว่างปีงบประมาณ 2547 ส่วนราชการมีความจำเป็น โดยที่ไม่ใช่กรณีการจ้างเหมาบริการ **ส่วนราชการ ขออนุมัติ คกก.ฯ เพื่อพิจารณา กำหนดเป็น พนักงานราชการ**

สรุป ระบบพนักงานราชการ

สรุป ข้อมูลเปรียบเทียบเจ้าหน้าที่ของรัฐ 5 ประเภท

- 1) ข้าราชการพลเรือนสามัญ
- 2) พนักงานราชการ
- 3) ลูกจ้างประจำ
- 4) ลูกจ้างชั่วคราว
- 5) พนักงานของรัฐ

สรุป การเปรียบเทียบในประเด็นต่าง ๆ

- ส่วนราชการที่ใช้ระบบ
- ความหมาย
- ระเบียบ/กฎหมาย
- หน่วยงานกลาง
- องค์อำนาจ
- ลักษณะงาน
- ประเภทการจ้าง
- ตำแหน่ง
- คำตอบแทน

- สิทธิประโยชน์
- การเลื่อนเงินเดือน
- คุณสมบัติบางประการ
- กรอบอัตราค่าจ้าง
- การสรรหาและเลือกสรรบุคคล
- วันเวลาทำงาน
- การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- วินัย
- การสิ้นสุดการจ้าง

กลุ่มบุคลากรภาครัฐในระบบราชการพลเรือนไทย

ผู้บริหารระดับสูง

(ปลัดกระทรวง / รองปลัดกระทรวง / อธิบดี / รองอธิบดี)

ผู้บริหารระดับกลาง

(ผอ.สำนัก / กอง)

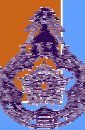
ผู้เชี่ยวชาญ

Fast
Track

ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้ความรู้ / ทักษะ
(Knowledge Worker)

ผู้ปฏิบัติงานสนับสนุน (Supporting Staffs)

พนักงาน
ราชการ

พนักงานราชการ

จุด เด่น

- ส่วนราชการวางแผนกำลังคนได้ ตามความต้องการ ตามสถานการณ์ อย่างคล่องตัว ภายใต้อำนาจการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- **ทางเลือกในการจ้างงานเพิ่มขึ้น**
- กำหนดภารกิจและผลผลิตไว้ชัดเจน
- **ยึดหลักสมรรถนะและผลงาน**
- ออกจากระบบ หากหย่อนประสิทธิภาพได้ง่าย
- **ค่าตอบแทนสอดคล้องกับสภาพการจ้าง**

ปัจจัย

ความ

สำเร็จ

- ส่วนราชการมีความพร้อม
- ส่วนราชการให้ความสำคัญกับการจ้างงานในระบบพนักงานราชการ
- ความชัดเจนในระบบต่าง ๆ ของการบริหารงานบุคคล
- ผู้ปฏิบัติและผู้มีอำนาจ เข้าใจและมีหลักการเหตุผลในการดำเนินการของแต่ละระบบ
- สำนักงาน ก.พ. ติดตามและช่วยแก้ไขปัญหา